

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniskih ulicah h. št. 2, L. 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 267.

V Ljubljani, v torek 22. novembra 1892.

Letnik XX.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Velikega pomena za nas je družba sv. Cirila in Metoda. V tem smo vsi jedini. Naši narodni naprednjaki so to dobro vedeli, zato so pa raztrobili laž, da se je ta družba napadala na katoliškem shodu, da bi tako očrnili katoliški shod. Njih namera se jim je deloma posrečila. Sprva, ko še prebivalstvo ni zvedelo resnice, je prišlo bilo nekaj izjav proti katoliškemu shodu. Te izjave so pa prenehale, ko je prebivalstvo izvedelo resnico in jele so prihajati druge izjave, ki pa napredni gospodi niso v veselje, udanostne izjave škofu ljubljanskemu.

Ker je šolska družba nam kot katoličanom in Slovincem gotovo zelo potrebna, zaradi tega pa morajo vsi pravi slovenski rodoljubi skrbeti, da ta družba svoje delovanje še bolj razširi. Verske šole nimamo dosedaj še nobene in ob mejah je v obrambo Slovenstva tudi dela še dovolj. — Nemec in Lah prežita na slovenske otroke, da bi jih potujčila, hkratu pa tudi vjela v mreže liberalizma in brezverstva. V skrbi za to družbo so nekateri možje na katoliškem shodu izrekli nekaj mislij o družbi, in sicer le iz skrbi za njen obstanek in napredek.

Skušnja nas uči, da društva na izključno narodni podlagi trajno ne vspevajo. Sprva se res pokaže silno navdušenje, pozneje pa to navdušenje pojemlje in doneski vedno redkeje prihajajo, ali pa celo prenehajo. Včasih se dajo taka društva umetno zopet za malo časa oživiti, ali kmalu propadejo zopet v prejšnje letargično stanje.

Le pomislimo, s kako navdušenostjo se je začetkom agitovalo za „Narodni Dom“ ali pozneje za „Sokolski Dom“, ali sedaj pa zopet skoro vse spi.

Tudi smo ravno te dni po nemških listih čitali, kako da propada nemški „Schulverein“. To društvo je bilo osnovano tudi na izključno narodni podlagi. Sprva je dobro napredovalo ali navdušenje

zanje je kmalu jelo pojemati. Danes je v največji zadregi za obranjenje svojih zavodov.

Bati se je, da družba „sv. Cirila in Metoda“ ne pride v jednako neugodne razmere. Da ta strah ni neopravičen, je nas pač najbolj prepričal zadnji „Vestnik“, koder se vidi, koliko podružnic je opesalo in zaspalo; prepričalo nas je tudi tistih 203 gld., dar največjih ljubiteljev te družbe. Mi s tem nečemo nikomur ničesar očitati, temveč navajamo le fakta, da dokažemo, na kako slabih nogah stojé društva, če niso bolj verska v svojem temelju.

Če pri Nemcih pešajo društva na izključno narodni podlagi, ne smemo se nadejati, da bodo pri nas vspevala, ko so naše narodne moči še slabše. Pač pa imamo dovolj dokazov, da vspevajo društva na verski podlagi. Na taki podlagi je „Družba sv. Mohorja“; in glejte, kako vspeva, in sicer od tedaj, ko se je presadila na cerkvena tla. Pa tudi več drugih društev lepo prospeva na tej podlagi in doseza svoj namen. Poglejmo „Vincencijsko družbo“. Pri teh družbah ni treba onih hrupnih agitacij, ni treba Bog vé kako proslavljati darovateljev, kakor pri narodnih društvih.

Koder radodarnost izvira iz verskih nagibov in postaje del krščanske ljubezni, tam se za podjetje ni bati; vse ovire se premagajo in nepričakovano brzo se kaže Božji blagoslov. Tega najpotrebnejšega momenta ne smemo prezreti. Božji blagoslov je potreben tudi naši družbi, sicer — — —

Le pomislimo, v kake zadrege bi prišla, če osnuje še nekaj šol, potem bi pa nakrat jeli izostajati doneski. Da se pa temu izognemo, so na katoliškem shodu mislili nekateri možje, da naj se „Družba sv. Cirila in Metoda“ preustroji ter zasnuje po farnih podružnicah. To je pa mogoče le tedaj, če družba deluje povsem v sporazumljenju s škofi.

Poglejmo n. pr. katoliško šolsko društvo na Dunaju, kako lepo deluje. „Schulverein“ propada, ono vspeva; cel Dunaj je pozna in — ljubi. K njegovim shodom, ki jih prireja v pouk in zabavo, prihaja najodličnejše občinstvo in za malo časa njegovega delovanja ima že mnogo zavodov, mej njimi učiteljsko semenišče in pripravnico v Währingu. In kar je pglavitno: neprecenljive zasluge ima upravo to društvo, da se prepričanje o potrebi verske šole širi in utrjuje tudi pri takih, ki do zadnjega časa zaslepljeni po lažnjivem liberalizmu o tem niso hoteli ničesar vedeti. — In zato mora v prvi vrsti delati tudi družba sv. Cirila in Metoda. Ker le tedaj, ako bode avstrijske narode prešinilo prepričanje za potrebo verske šole, tedaj bomo imeli krščansko vlado in ta nam bo z versko podelila tudi narodno slovensko šolo.

Ne napadamo nikogar, a to se vsaj umeje, da ni mogoče imeti zaupanja v moze, ki se pri vsaki ugodni in neugodni priliki zaganjajo v škofo, da ni mogoče imeti zaupanja v odbor, v katerem sedé možje, ki so javno izrekli, da so zadovoljni s sedanjimi šolskimi zakoni in to v odboru družbe, ki po pravilih deluje za slovensko šolstvo na katoliški podlagi; možem s takimi načeli ni mesta v odboru take družbe, in ako so ondi, tedaj družba ne deluje v smislu svojih pravil. Oboje je pa napačno.

Z vso odločnostjo zavračamo trditev, da sme nasprotniki šolske družbe mej nami. Toda braneč Slovenstvo, katero ljubimo z dna svojega srca, mora nam družba sv. Cirila in Metoda ustanavljati katoliške, verske šole, kakor jih zahtevajo škofje, zato pa je jeden glavnih pogojev, da nam vzgoji učiteljskih moči v tem duhu. In zato nam mora biti važna skrb, da osnujemo katoliško učiteljsko semenišče, kakor je bilo to sklenjeno na I. slov. katol. shodu.

LISTEK.

Lovrencij Lavtizar — mučenik dolžnostij.

Cast. g. Jakob Trobec, duhovnik cerkve sv. Neže v St. Pavlu, govoril je angleški govor mnogobrojnemu občinstvu, ko so prenesli letos ostanke Lavrencija Lavtizarja iz Crow Winga na dulutsko pokopališče. Zanimivi govor o življenju jednega prvih naših misijonarjev na severo-vzhodu, povzamemo iz „Am. Slovenca“.

Svet slavi one junake, ki so pripravljeni iz nesebičnih nagibov in iz pravega domoljubja žrtvovati kri in življenje v obrambo domovine. Njih slavne čine poveličujejo govorniki, njih srčnost opevajo pesniki. Roditelji govore o njih otrokom, da bi zanamce navdušili v ljubezni do domovine, in ti pravijo o njih svojim potomcem. Njih ime je ovekovečeno v mramornatih in granitnih spomenikih. Ni je dežele in ni ga naroda brez junakov, katerih ime bi ne bilo slavnoznano in obče spoštovano. Naša ljudovlada se ponaša z mnogimi takimi junaki. Dovolite mi omeniti samo borilce, kateri so pred csem in dvajsetimi leti razdrobili verige hlapčevstva, ter oteli z mnogimi dragocenimi žrtvami zlato svobodo. Tisoč in tisoč vrlih državljanov zbralo se je na bojnem pozorišču na jugu. Poslovili so se od dragih soprog in otrok, od svojecev in prijateljev. Zapustili

so za seboj vso tolažbo, ostavili so vse premoženje: dom in polje, z jedno besedo, vse, kar jim je bilo drago in ljubo, ter šli so z veseljem branit domovino. Njih geslo je bilo: Ali zmagati, ali umreti! — Nebrojno jih je padlo na krvavem polju in ostanki mnogih so razmetani sem in tja, na katere žarko pripeka vroče južno solnce. Vsakdo vé, kako časti hvaležni narod hrabre junake, osobito pa njih plemenite vodje. Amerika se ponaša s svojimi junaki in zapoveduje svojim sinovom, da časte padle borilce vsako leto na „dan okraševanja“. Mlado in staro hiti pri ti priliki na pokopališča, da okrase grobe s cvetičnimi venči. Pevec pojo za sveti dom padlim v čast, navdušeni govorniki oživljajo z lepimi besedami občinstvu njih junaška dejanja. No, ker so delovali in umrli za narod, živeli bodo z narodom, dokler bode živel narod.

Tudi Kristusova cerkev ima svoje junake, ki goreče ljubijo nebeško kraljestvo, za katero so vedno pripravljeni darovati zadnjo kapljico krvi. Junake šteje, ki zapuste vse posvetne radosti in si izvole revno, trudapolno in tiho življenje. Izpostavijo se tisočerm nevarnostim, da bi pridobili druge za večno kraljestvo. Sveta cerkev ima vrle borilce, izpoznavalce in mučenike. Ona ima v svoji mogočni vojni voditelje-prvake in druge častne osebe: aposteljne in njih verne naslednike. V prvi vrsti pa se ponaša sveta cerkev z nevstrašljivimi poslanci ali misijonarji, kateri gredo v daljne pokrajine in preiščejo najtem-

nejše in skorej nepristopne gozdove. Ne glede na premnoge opasnosti hité po zmago nebeškega kraljestva, ter bijejo trd boj za Gospoda vojskinih trum in pripeljejo na stotine in stotine podanikov do zmagonosnega lavorjevega venca rajske slave. Ponosna je cerkev na slične junake, časti jih in zapoveduje svojim otrokom, da jih tudi oni dostojno proslavljajo. Tak cerkven junak je Lovrencij Lavtizar, kateri je žrtvoval življenje za Indijane na poslanstvu ob Rudečem Jezeru l. 1858. Ko je namreč izvedel, da ga žele nekateri ubogi bolni Indijani za zamrznjenim jezerom, napotil se je nemudoma na nevarno pot 3. grudna, v dan sv. Frančiška Ksaverija. Bilo je krasno jutro, obetujoče najlepši dan. Srečno dospelši do bolnih Indijanov, poučil jih je, v koliker mu je čas dopustil, ter pokrepil jih v sveti veri. Popoldne se je vračal domov. Vreme bilo je strašno. Mrzli sever podil je črnotemne oblake po nebeškem oboku. Sneg je naletaval in severozapadnim prebivalcem dobro znani „blizzard“ začel je z vso silo razgrajati. Ubogi poslanec se je sicer boril nekaj časa z naravnimi silami, a konečno je onemogel ne daleč od doma. Premagan zgrudil se je na kolena v sneg in v molitvi izdihnil nedolžno dušo v roke svojega stvarnika. Umrl je mučenik za vero, kakor mu je velevala sveta dolžnost.

Ko je došla o. Pircu, znanemu indijanskemu misijonarju, tožna vest, prenesel je njegovo truplo v Crow Wing. Ondi je počival med indijanskimi

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. novembra.

Notranje dežele.

Politični položaj. Včeraj smo poročali, kakškanal je bil dr. Menger provzročil v zbornici. Da je to govoril kak Prade, bi se mi temu ne bili prav nič čudili in tudi ne bili pripisovali nobene važnosti. Menger je pa pristaš zjedinjene levice, torej stranke, ki hoče veljati za zmerno in misli, da je poklicana, da v kratkem prevzame vladno krmilo v roke. O njem pa ne moremo misliti, da je govoril brez posebnega namena in je pač tudi poprej se malo posvetoval s svojimi tovariši. Ker ne vemo, kaj se vse za kulisami godi, tudi ne moremo vedeti, zakaj se je bil Menger toliko razburil. Vsekako je pa njegov govor pokazal, da levičarjem vse ne gre prav po sreči. Najbrž jih jezi, da se vlada še ozira na Hohenwartov klub. Nam se celó dozdeva, da je Menger s svojimi napadi bolj meril na Hohenwartov klub, nego na Mladočehe. V tem klubu sedé glavne opore češkega državnega prava, konservativni veleposesniki. Liberalci bi radi ta klub porinili v opozicijo, da bi potem bili gospodje položaju. To je mislil menda doseči tudi Menger s svojim govorom, ali po našem mnenju se je jako zmotil. Levičarjem se zdi, da je sedaj zadnji čas, da si pridobé moč v roke. Na Češkem se stranke približujejo in nemogoče ni, da se obnovi prejšnji železen obroč desnice. Zategadel pa posega levica že po tako obupnih sredstvih, kakor je bil Mengerjev škandal v zbornici.

Levica. Mengerjevi napadi na Mladočehe celó vladnim krogom neso bili všeč. Tako pravi „Fremdenblatt“, ki ima zveze z vlado, da ni nobena stvar bolj neumna in se manj opravičevati da, ako se vedno govori o veleizdaji v državi, kjer prešinja vse sloje prebivalstva zvestoba do vladarja in patriotizem, in če se celó v parlamentu komu predbacia veleizdajstvo. Jako je obžalovati, če je Menger se tako daleč spozabil, posebno ker njegovo očitjanje ni zadevalo samo Mladočehov. Ta izjava oficijoznega lista pač ne bode posebno ugajala levičarjem. Pa vsaj že sami vedó, da so malo predaleč šli in njih listi Mengerja izgovarjajo s tem, da so že tudi Čehi očitali Nemcem veleizdajo. — Samo „N. Fr. Pr.“ neče spoznati, da je Menger napak ravnal in le pozivlje vlado, da naj kaj stori proti Čehom, da naj varuje proti njim državne koristi. Videti je, kakor bi se zares bali liberalci, da češko državno pravo pride v bližnji prihodnosti na dnevni red. „N. Fr. Pr.“ bi najbrž rada, da bi Taaffejeva vlada s Čehi postopala tako, kakor je zloglasno meščansko ministerstvo, ki se je baš zaradi tega bilo kmalu onemogočilo.

Čehi in Nemci. Vsi češki listi govoré o poslednjih dogodkih v državnem zboru, ko je Plener zahteval, da se izvedejo dunajske punktacije, ali pa uvede nemški državni jezik, Menger pa nesramno napal češko državno pravo in zagovornike tega prava. Sedaj je jasno, kaj Nemci hoté in želé. Češki listi sedaj odločno naglašajo, da narod z Nemci sedaj ne more sklepati nobene sprave, kakor na podlagi češkega državnega prava. Nemške napade na češko državno pravo pa zmatrajo češki listi kot dokaz, da Nemci čutijo, da se približuje čas, ko se bode moralo razgovarjati o izvedenju tega prava. Češki listi imajo morda prav. Dogodki v sosedni državni polovici že opominjajo višje kroge, da sedanja vredba ni prav zdrava. Parlamentarne razmere na Dunaju so vedno bolj čudne. Liberalci za-

res prihajajo na površje, ali vendar vse kaže, da ne bodo mogli mojestrovati drugih narodov. Preveč so pokazali svoje nasprotje do Slovanov, da bi Poljaki vnanje mogli imeti zaupanje. Pa tudi v višjih krogih nimajo več tega zaupanja v Nemce, kakor se ga še poprej imeli, kar se je prusofilski duh začel tako javno kazati, kakor se je to videlo v Libereci. Sedaj tudi na Dunaju več tako trdno ne verujejo, da so Nemci državo ohranjajoči element.

Češka v Libereci dobi policija novo uniformo po kroju dunajske policije. Pruska „pikelhavba“ bode torej izginila iz tega velikonemškega mesta. To je seveda zasluga vladnega komisarja, kateremu ne ugaja pruska uniforma liberalskih policistov.

Tirolsko. Kakor so v Libereci policisti nosili pruskim vojaškim uniformam podobno uniformo, ravno tako imajo v nekaterih mestih na južnem Tirolskem mestne godbe obleko podobno italijanski vojaški uniformi. Oblastra so pa sedaj spoznala, da to ne pospešuje avstrijskega domoljubja, in so prepovedala obleko po italijanskem vojaškem kraju. Da so proti oblastveni prepovedi vložili ušaljeni Italijani pritožbo na ministerstvo, si lahko mislimo.

Ogersko. Novi načelnik ogerske neodvisne stranke, državni poslanec Eötvös popelje se v kratkem v Turin b Košuto, in to na željo vse svoje stranke. To pač najbolje dokazuje, kakoga političnega mišljenja so pristaši te stranke. Stvar je tembolj zanimiva, ker Eötvös dosedaj ni bil s Košutom v nobeni zvezi in torej ne potuje v Turin iz osebnega prijateljstva, temveč le zaradi tega, da pokaže, da se njegova stranka drži še vedno Košutovih nazorov.

Vnanje države.

Mejnarodna denarstvena konferenca sešla se je danes v Bruslju. Kakor se govori, bodeta Anglija in Nemčija oddali odločno izjavo, da se hočete trdno držati zlate veljave.

Nemčija. Surovost pruskih častnikov in podčastnikov je že dolgo znana. Sedaj časopisi prinašajo obširno poročilo, kako da postopajo z učitelji pri vajah. Vseh zmerjanj, katera navajajo listi, tukaj ne moremo priobčiti svojim čitateljem, ker slovenski jezik nima niti izrazov za take surovosti. Seveda je pričakovati, da se začne proti krivcem, ki se po časopisih z imeni navajajo, preiskava, od katere pa dosti vspeha ni pričakovati, ker take stvari še kaj rade v Nemčiji potlačijo. Pritožb proti surovostim nemških častnikov slišalo se je že veliko v nemškem državnem zboru, ali vojaška uprava se navadno za to ni dosti zmenila, ali se je izdala kaka naredba, ki se pa ni izpolnovala. Militarizem v Nemčiji je tako mogočen, da mu parlament ne more do živga. — Na shodu nemških socijalnih demokratov so bili hudi prepiri zastran postav, ki jih izdaje država v prid delavcev. Nekateri so hvalili te državne naredbe, sklicevali se na Lassalla, večina se je pa izrekla, da se socijalno demokrati ne more sprijazniti s takim državnim socijalizmom, ker država podpira le kapitaliste. Sklenili so pa odpisati odposlance k velikemu delavskemu shodu v London, na katerem se bode razpravljalo o osemurnem delavniku.

Turčija. Angleški veleposlanik je opozoril sultana na razmere v Armeniji in navel nekatere neredé v tej deželi. Sultani je takoj ukazal odposlati dva uradnika v Armenijo, da bodeta preiskavala tamošnje razmere. Armenci pač kakéga zboljšanja svojega stanja od tega še nemajo pričakovati. Štirinajst let je že minolo, kar je berlinski kongres sklenil, da se vpeljejo reforme v Armeniji, pa še dosedaj ni nič zgodilo. Že večkrat je v Carigradu posebna komisija proučevala to stvar, ali vselej je stvar zopet zaspala, tako bode pa tudi sedaj. Turčija nema dovolj moči in volje, da bi sama mogla izvršiti kake velike reforme.

Izvirni dopisi.

Iz Železnikov 18. novembra. Iz cele ljubljanske vladikovine dohajajo že več tednov dan na dan ljubljanskemu knezu in vladiki od kranjskih občin izjave udanosti, zaupanja in otroške ljubezni. Naravno je, da imajo otroci sočutje z duhovnim očetom, če ga vidijo napadanega, grdo obrekovanega. Ljudstvo se je začelo potegovati za dobro ime svojega višjega pastirja, katerega po listih in javnih zastopih napadajo in obrekujejo brezvestneži. Glasno in jasno govoré te izjave, da sreča kranjskih Slovencev bijejo krepko za svojega od Boga jim postavljenega vladiko in da liberalizem še ni omajal te srčne zvestobe in neomejane udanosti.

Le njim, ki slepo prisegajo na ta nov evangelij, ne dajo spati te izjave katoliških slovenskih mož. Tudi v našem kraju nekemu trabaantu „Narodovemu“ ni dalo ni miru ni pokoja, odkar je odšla „doli v ljubljansko škofijsko palačo“ izjava. Ko bi šla doli v „Narodno tiskarno“, seveda, potem bi bilo vse v redu. Svojemu nemiru je dal duška v 258. številki „Slov. Naroda“ s dopisom „Ispod Ratičevca“.

Prvič mu ni všeč, da so izjavo podpisali „siromašni kovači“, kakor jih nazivlje. Ko bi bilo go-

spodu dopisniku do resnice, bi med 112 podpisani našel tudi doka posestnikov. Da bi pa poizkušal vrednost izjave, govori prav saničljivo o „siromašnih kovačih“ ter jim kot „zaveden“ liberallec da prav liberalno breco, češ: Siromak, molči! Ti nimaš pravice govoriti, to je po „Narodovem“ katekizmu „ono svobodoljubno, vzvišeno-plemenito mišljenje, ki po načelih svobode, enakopravnosti in pobratimstva vsakemu svoje gibanje dovoljuje“, samo — revežu ne. Revež, tiho bodi, trpi, zahvali se, da smeš živeti; kolika predrznost, da si se upal nasproti „zavednemu“ občinskemu zastopu izraziti ljubezen do višjega pastirja. G. dopisnik! Odrekati pravice revežem, ni liberalizem, marveč je grd terorizem.

Drugič se spodbija dopisnik nad tem, da je izjavo v Ljubljano odposlal g. L. G. dopisatelj! Izjava, podpisana od vas tako zaničevanih siromašnih kovačev, je bila namenjena mil. knezoškofu; pri tem je pač vse eno, ali mu jo je poslal ali x, y, z ali pa g. L.

Imel je pa pač več pravice, to storiti, kot vi, g. dopisnik, ko ste poslali svoje kukavično jajce v „Narodno tiskarno“. Da bi bil g. L. s pritiskom dobival podpise in hodil od hiše do hiše po nje, to ni res, kakor trdi dopisnik; Železnikarjem namreč, tem „zaničevanim kovačem“, je pa edino le to znano, da sta hodila dva moža-kovača od hiše do hiše ter dajala polo podpisavati, ne torej g. L., ki nenavzoč potemtakem pač ni mogel „pritiskati“.

Sploh pa se vidi iz vsega „Narodovega“ dopisa le grdo sovraštvo do g. L., ki je osivel v delovanju za slovenski narod in za „siromašne kovače“. V dopisu kličete emfatično: „Dajmo kruha revežem!“ Kdo ga jim je več dal, ali od vas zaničevani gospod L., katerega po krivici izpostavljate pred svetom na sramotni steber, ali pa vi, g. dopisnik, ki revežem odrekate celó pravico, izražati škofu udanost in ljubezen?

Dopisnik nekaj čenca tudi „o prepiru in sovraštvu, ki že blizu tridesetletja med g. L. in občešpoštovanim župnikom traja“. Kdo vam, g. dopisnik, daje pravico, da stvarna nasprotstva med g. L. in g. župnikom, ki pa niso bila in niso nikakor sovraštvo in so že zdavnaj poravnana, zopet vlečete brezvestno med svet in ometavate tako naš kraj z blatom? Kaj ima opraviti izjava do škofa s tem od vas lažljivo nazvanim sovraštvom? Slab poklon ste napravili tudi „občešpoštovanemu župniku“ — kakor ga hinavsko nazivljete — ker govorite o sovraštvu med njim in g. L. Občešpoštovan je gosp. župnik, pač pa ni spoštovan od vas, ker se njemu, dobremu katoliškemu duhovniku, drznete predbacivati „sovrastvo“.

G. dopisnik, ne mečite tako lahkomisljeno s takim pisarjenjem med mirno naše prebivalstvo gorečih bakelj razdrahe in razprtije. Ne ometavajte našega kraja in naših mož tako ostudno z blatom v — lastno sramoto. — Če tudi splošno naši mozej niso premožni, a poštene so in odločno oporekajo, da bi se neresnica o njih trosila med svet.

Iz Zagreba 12. novembra. (Malomarnost Madjarov za hrvatsko narodno gospodarstvo.) Od vseh 40 poslancev na ogerskem zboru oglasi se pri razpravi jedini pl. Gjurmović, pa tudi le-ta prav redkoma. Po mnenju teh štipendistov, kakor jih zovejo z vso pravico opozicijski časopisi, je Hrvatska popolnoma srečna zemlja, brez vsakih potreb, zakaj bi se zaradi nje vznemirjal ogerski zbor.

Ti ljudje sodijo pa le po sebi, ne pa po stanju, v katerem se nahaja Hrvatska, odkar je njena osoda predana v roke tako malomarnih ljudi. Ravno na ogerskem zboru moralo bi se očitno povedati Madjarom, da Hrvatska ni samo zato v zvezi z Ogersko, da plačuje ogromne davke, od katerih dobiva le neznamen del za svojo avtonomno upravo, dočim se ravno v gmotnem pogledu zanjo nič ne stori.

Poslanec Gjurmović je gotovo to izprevidel, pa je hotel v proračunskem odboru v tem pogledu zajedniške ministre opozoriti tudi na Hrvatsko, za katero bi se moralo iz splošnega proračuna tudi kaj nameniti. Nočemo soditi, je li to njegovo ravnanje iz rodoljubnih ozirov nastalo, ali je le politična sleparija, priznati moramo, da je bilo umestno, da se je oglašil. Ko bi vsi naši poslanci v slogi ter večkrat v zbornici kaj izpregovorili v korist Hrvatski, gotovo bi kaj izposlovali, ali z jednim pa so ministri kmalu gotovi in potem so tudi odgovori na vprašanja skovani.

Poslanec Gjurmović je vprašal ministra poljedelstva, kdaj misli, da bode mogel za vrejenje Save

grobovi na prijaznem hričku, pod katerim se vije po divni dolini, kakor srebrn pas mogočna reka Misisipi. Majhen priprost lesen križ zasajen na grob, kazal je mesto, kjer je spaval v pokoju srčni Kristov junak. A kmalu je ogenj končal i to malo znamenje in za mirno stanovanje našega Lavrencija vedeli so le nekateri njegovi zvesti prijatelji. Kaderkoli sem bil v Crow Wingu, obiskal sem grob rano umrlega. Stojé ob tibi ruši, spominjal sem se velike gorečnosti pobožnega misijonarja in njegov blagi spomin me je bolj poziviljal in blažil, kakor mnogokak lep govor. Odkar sem zapustil Belle Prairie pred šest in dvajsetimi leti, izražal sem često željo, da bi se preneshi ostanki Lavrencija na primerno pokopališče, kjer naj bi mu postavili dostojen spomenik. Moja želja in želja mnogo drugih častilcev njegovega spomina se je sedaj vresničila. Hvala srčna prevzvišenemu dulutskemu vladiki, ki je dobrohotno podpiral vedno in povsodi dobri namen! Hvala pred. gospodu general-vikarju Jos. F. B. u b u za postrtovalno delovanje v ti zadevi na crow winški misiji! Hvala čast. duhovščini za velikodušno in vsestransko pomoč pri blagem podjetju! Lavrencijevo truplo je počivalo v Crow Wingu štiri in trideset let. Sedaj smo pa oddali njegove kosti v naročje materi zemlji na katoliškem pokopališču v Dulutu. Tukaj naj počivajo, dokler jih glas angeljske trombe ne vzbudi sodnji dan k novemu življenju. (Konec sledi.)

kaj storiti. Ministrov odgovor je bil čisto kratek, da ni zato državnih sredstev. A za Donavo, Tiso, Maroš in druge reke ogerske se trosijo milijoni, in kar je še najhuje tudi hrvatski, za našo Savo in Dravo pa se ne zmore niti novčič iz državnih sredstev. Ni li to neivečja krivica, ki se more goditi narodu, ki toliko žrtvuje za državno jedinstvo.

Nič boljši ni bil odgovor, ki ga je dal minister prometa gledé železnic in cest. Za vse to bode skrbel minister, kakor po navadi, tudi na Hrvatskem. Po navadi pa ogerski minister ni še nobedenkrat prav mislil na naše prometne odnošaje. Le one proge železnic se dodelajo tudi pri nas, ki so na korist Ogorski, pa še te, če je le mogoče, iz krajiške zaklade. Za vse druge železnice je minister pripravljen dati koncesije, ali podpore iz državnih sredstev nobene.

Za neke železnice, ki bi bile od velike koristi za Hrvatsko, dobile bi se celó še koncesije prav težko. V prvem redu se to tiče železnice, ki bi vezala Hrvatsko z Dalmacijo. Madjari že vedó, zakaj tako delajo, ali za Hrvate je to velika krivica. Ravno tako je tudi z železnico od Karlovca do Bihača, kajti ko bi se ta proga izdelala ter podaljšala od Karlovca do Straže, odvrgnil bi se po njej velik del bosenske trgovine v naše kraje, kar zopet ni po volji Madjarom. In tako bi mogli navesti še druge primere, ali le ta dva naj zadostujeta.

Nič bolje ni z našimi državnimi cestami. Na Ogorskem se vsako leto uvrsti mnogo kotarskih cest med državne, vrh tega pa se vsako leto dodela tudi mnogo kilometrov novih državnih cest. Pri nas na Hrvatskem pa se v novjšem času niti ne misli razširiti mreže državnih cest, nego snuje se celó za nas nekaj prav sumnjivega v tem pogledu. Po nagodbi od leta 1868 spadajo državne ceste na Hrvatskem pod upravo zajedniškega ministra komunikacij, a vzdržujejo se iz zajedniških dohodkov, med kateri se všteta tudi prinos Hrvatske, 56% od vseh dohodkov.

Da se zljajša uprava pri teh cestah, predložil je bil že ban Pejačević, da naj se uprava izroči hrvatskim oblastvom ter zajedniški dohodek za te ceste predá vsako leto hrvatski vladi. S tem Madjari niso bili zadovoljni. Mislili so si, prišel bo čas, ko se bomo o tej zadevi drugače ménil. In zdaj se je tako zgodilo. Poslanec Gjorković je to vprašanje sprožil. Če je mislil tako, kakor Pejačević, potem je pošteno delal, če je pa z odgovorom ogerskega ministra Wekerla sporazumljen, potem je pa to največja krivica od njegove strani kot poslanca hrvatskega.

Minister je namreč odgovoril, da ogerska vlada rada oddá upravo cest hrvatskim oblastvom, če hočejo one ob enem prevzeti vzdrževanje teh cest, in da hoče v tej zadevi razpravljati v saboru. Mi se nadejamo, da se bodo vsi hrvatski poslanci uprli temu predlogu, hrvatski narod to zahteva od njih. Dosti je, da so Madjari vse te ceste v vojaški krajiní uvrstili med državne ceste, celó reko, katere mora zdaj Hrvatska iz svojega proračuna vzdrževati. Slavljeno ogerski liberalizem pokazuje se dejansko tudi v tej zadevi, in siromašni so narodi, katerim se zapoveduje v liberalnem duhu.

Z Reke, 20. novembra. Na imendan presvetle cesarice in kraljice je bila v župni cerkvi slovesna sveta maša, katere so se udeležili guverner, župan in vse državne in mestne oblasti. Po mestu so vihrale zastave: cesarske, reške, laške, nekaj malo hrvatskih in pa madjarske. Tudi vsi brodóvi, mali in veliki, so bili polni zastav in zastavic. Vsaka odhajajoča in prihajajoča barka je imela zastavo, največ jih je pa bilo videti na angleškem kolosalu.

V našem mestu so se usedli Madjari in dejansko je Reka njihova. Vendar jih malo peče vest, dasi jim ni preveč nežna. Akoravno so si jo prisvojili, vendar se ne upajo izreči, da je tudi „de iure“ njihova. Dasi imajo ogromno večino v saboru, vendar ne spravijo reškega vprašanja na dan. To nam dovolj jasno priča, da jih nekoliko grize notranji glas.

Cemu so si pa prisvojili Reko? Gotovo ne za voljo mesta samega, temveč samo za voljo morja. Madjari imajo jako lovinčaste misli o samostojnosti svoje države; mnogo jih je celó odločnih veleizdajcev. Za samostojnost države pa potrebujejo nujno tudi morja. Torej le to ideja popolne samostojnosti jih je do tega pripravila. To bi se moralo dobro vedeti in ne smelo bi se jim vse dovoljevati in s tem teptati pravice drugih narodov. Da premoči Madjari niso zvesti svojemu vladarju, so že dovolj

pokazali, posebno še letos. Le kdor je popolnoma slep, tega ne vidi.

Pa ako pride zopet 1848 podobno leto, ne vem, kako bo. Takrat je naš Jelačić okreal ohole Madjare in da ni bilo njega, ne bi bil Fran Josip I. tudi ogerski kralj.

A zdaj ni več Jelačića, zato treba tem večje previdnosti. No, pa da bi tudi še živel hrabri Jelačić, Bog vé, kako bi bilo! Naš narod je vedno in povsod pokazal svojo lojalnost, a zdaj se mu slabo plačuje. Za vse to robuje.

Pa ne le Reko, temveč tudi vse morje v Transilitaniji so si osvojili Madjari. To nas še posebno žali. Ko so nam vzeli Reko, bi si mi lahko na Sušaku napravili luko, lepšo in večjo od reške, ko bi ne bilo vse morje njihovo. Sušak ima lepo lego in na obilo prostora, da, še širi, Reka se pa več ne more nikamor širiti. Zato Sušak vrlo napreduje; že zdaj šteje 3000 ljudi; — žal, da mej temi ni nič več kot 300 židov; sčasoma zna že Reko prekositi. Ko bi imel še svoje pristanišče, bi lahko tudi na morju konkuriral z Reko. A prepozno je vse! Pomorska naša oblast je madjarska in kot taka nam ne bi nič pustila. Ta oblast nadzoruje skrbno morje; torej je vse zaman. Ista oblast je napravila kanal, zasipala „delto“ mej mostom, kanalom, Rečico in morjem in še prostor onkraj kanala je zasula. Tu je imel g. Ružić svoje kopeli; tudi te je zasula, ne brineč se, kje je pravica.

Ves prostor tostran Rečice spada sicer pod sušško jurisdikcijo, a drugače je pa popolnoma v rokah madjarske pomorske oblasti. Kar le hočejo Madjari, to dosežejo; kar pa sami ne morejo, jim pomorejo izdajice, katerih je vsak dan več.

Socijalne stvari.

Obrtniki. Liberalizem je malim obrtnikom najhuji, nepremagljivi sovražnik. Tistega zdravega, krepkega in veljavnega srednjega stanu, katerega pozná mračni srednji vek, je od dné do dné manj in mali obrtniki komaj s težo preživé sebe in družino; starim dnevom ali boleznim nimajo ničesa v poljšek. Razdruženi so in v tem je smer propada, kakor je bila v organičnem združenju smer čilega življenja, smer napredka. Zato je pa jedina pomoč in jedina rešitev v zopetnem združenju. Najhuje je, da so po liberalizmu omenjeni izgubili že smisel za združenje in zato tudi zadruge, kakor jih narekava državna oblast, nimajo tistega vspeha, kakoršen se je pričakoval; seveda je še drugih vzrokov precéj, ki imajo svoj temelj v liberalni osnovi države in obrtnem zakonu samem. A sedaj vendar-le velja premagati vse težave in skušati vkrepiti družni čut, ker sicer bo čas do dobra uničil še tisto malo močij, ki jih imajo sedaj mali obrtniki. — V tem smislu z veseljem pozdravljamo nasvet v „Südst. Post“ št. 85 v tej zadevi. Pripomnimo le še, da imenovani list mej našimi kaže največ zanimanja za kriščansko socijalno preosnovo in le želeti bi bilo, da bi se zdrave misli, katere razvija, ne poizgubile, marveč prodrle oživljene mej ves narod slovenski. — Omenjeni nasvet se glasi, naj bi vsi slovenski obrtniki ustanovili društvo (začetek je že storjen v Ljubljani v konservativnem obrtnem društvu), ki bi skrbelo za napredek slovenskih obrtnikov. Po skupnem sodelovanju doseglo bi se več obrtnih šol, ki so tako potrebne, in katerih živo pogrešamo na mnogih krajih; ustanovila bi se slovenska terminologija za obrtne stvari (orodja, izdelke itd.), ki so žalibog dosedaj scela nemškega lica. Napravila naj bi se posojilnica za obrtnike, katera bi posamnikom pomagala iz zadrege, ki bi pa tudi omogočila, da bi skupno počeli obrtniki kako podjetje. Mi omenjamo tukaj, da dokler ne bo obrtni stan tako združen, da bo mogoče malim obrtnikom izdelovati ne samo za naročevalce, marveč tudi za somenj, ne samo v malem, marveč tudi v velikem, tedaj seveda z uporabo novejših tehničnih iznajdb, do tedaj se propad njihov ne bo ustavil. Zato je pa treba združenja in — denarja. — Društvo naj bi vredilo tudi za posamične kraje obrtnike po potrebah in razmerju prebivalstva. Tudi pomočnikom bi bilo na roko, da ne bi več izgubljali časa in noveev s trudopolnim iskanjem dela; ravno tako naj bi tudi skrbelo, da bi bili na razpolaganje dobri, pripravljeni dečki za nauk. — V kratkem smo tu posneli nekatera misli iz dosednjega sestanka in tudi mi se pridružimo želji: „Prosimo Boga, naj nam vzbudi kakega blagega in modrega moža, da nam vresniči to misel“.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. novembra.

(Cesarjev dar.) Presvetli cesar je daroval za po todi poškodovane prebivalce na Vinici 800 gld.

(Skupni pastirski list avstrijskih škofov o papeževem jubileju.) Avstrijski škofje so izdali skupen pastirski list, ki razpravlja o škofovski petdesetletnici Leona XIII., ki se bo slovesno vršila po vsem katoliškem svetu začetkom prihodnjega leta. — Ta pastirski list bral se bo prihodnjo prvo adventno nedeljo po vseh katoliških farnih cerkvah v Avstriji.

(Nauk o somatologiji in šolski higijeni na ljubljanskem učiteljskem.) Vsled ukaza ministra za uk in bogočastja uvel se bo na tukajšnji učiteljski pripravnici kot učni predmet poduk o somatologiji in šolski higijeni. Pouk ta bota oskrbovala vladni svetnik dr. Keesbacher in okrajni zdravnik dr. Fr. Zupanec.

(Pijanist g. Anton Förster) nastopil je pri nekem koncertu v Magdeburgu ter se je po poročilih ondodnih listov posebno odlikoval s svojim igranjem. Mlademu umetniku rojaku se obeta lepa prihodnost.

(Brezplačni telegrami) Po razglasu trgovskega ministra so kratka telegrafična naznanila raznih oblastev in posameznikov političnim gospodkam odposiljati brezplačno, ako naznanjajo pričetek kolere ali slučaj bolezni in smrt vsled kolere.

(„Slov. Narod“ pred sodiščem.) Pred c. kr. za m. del. okrajnem sodiščem imel se je danes zagovarjati odgovorni vrednik „Slov. Naroda“ Jos. Noll radi tega, ker je objavil dopis iz Vipave, v katerem se je ondodni občeupoštovani g. dekan imenoval „karikatura“. Sodišče obsodilo je g. Nollja, katerega je zagovarjal c. kr. notar Plantan, na 10 gld. globe, eventualno 48 ur zapora in v povrnitev stroškov.

(Pometajte pred svojim pragom.) Sobotni „Sl. Narod“ v dopisu z Gorenjskega napada „Slovenca“, ker je objavil inserat tuje tvrde J. Parger v Grödnu na Tirolskem za napravo altarjev, križevih potov, jaslí, božjih grobov, lesenih podob itd. — Potem se našemu listu očita, da je brezbrizen za domačine, protežira pa tujo tvrdo. — Vsakdo, ki naš list čita, vé, da se pri vsaki priliki in v prvi vrsti oziramo na domače umetnike in obrtnike, da je torej to očitjanje nam nasproti krivično. — Najmanj pa je tako očitjanje umestno v „Sl. Narodu“, ki je prinesel v svojih predalih že mnogo inseratov, v katerih se priporočajo tuje tvrde, dočim se iste stvari nahajajo pri domačih. — Le ne zavijati!

(Z Gorenjskega) se nam poroča: Predzadnjo nedeljo so se pri nas — (kraja ne imenujemo, ker nam je le do stvari), zbili fantje. V obče skoro ni večjega praznika, da bi ne bilo kakega poboja. Ta surovost pa ima svoj uzrok v tem, da mladeniči ne beró. Imeli smo pred leti „bralno društvo“ a zaspalo je, ker ni bilo dovol bralcev. Odtod tudi izvira, da nekateri zgubé čut časti. Večkrat slišiš fanta, da si ne šteje v sramoto, če ga orožnik vklenjenega pelje zaradi boja k sodišču. — Temu pristavljamo, da moderna šola ne more vzgajati, in da vsled tega, ker ne daje trdne moralne podpore izstopivšemu učencu na pot v življenje, tudi ne more doseči, da bi se sad naučenega kazal. Troški za šolo so velikanski, načrti pouka do podrobnosti natančni, temelj pouka širok, in vendar se kaže ubogo malo — uspehov. Na cerkvena tla, odkoder je vzrasla, mora se presaditi, tam so pogoji prave vzgoje in zato tudi pogoji za uspeh vsakršnega pouka.

(Osebna vest.) Namesto sedanjega voditelja deželne vlade v Ljubljani pozvan je g. dr. K. Russ, nekdanji okrajni glavar v Logatecu, kot vodja drugega oddelka k namestništru v Gradcu.

(Razpisane učiteljske službe.) V okraju „okolice ljubljanske“ je na ljudski šoli v Studencu izpraznjena tretja učiteljska služba z letnim dohodkom 450 gld. V šolskem okraju kočevskem izpraznjeni sta službi v Velikih Laščah z dohodki tretjega plačilnega reda in v Mozeltju mesto druge učiteljice z letno plačo četrtega plačilnega reda.

(Iz Zagorja) se nam piše: Danes, dné 21. t. m. je umrl v Zagorju ob Savi umirovljeni c. kr. davkar g. Matija Ivanetič, star 84 let, previden s sv. zakramenti. Pokojnikov pogreb bode v sredo 23. t. m.

(Nova tiskarna v Celovcu.) Poroča se nam: Kakor se je tudi v vašem listu že omenjalo, snu-

jejo koroški takozvani nemško-„konservativci“ novo društveno tiskarno. Dosedaj tiskala so se glasila te „stranke“ v Mohorjevi tiskarni, ki je vsikdar točno in po ceni izvrševala vsa naročila. A mnogim gospodom bôdlo je v oči, da je ta tiskarna — slovenska (!), zato hočejo osnovati si lastno nemško-„konservativno“ tiskarno. Ustanovilo se je v to lani posebno društvo, „St. Josefs-Verein“, z namenom, da ustanovi in vzdržuje društveno tiskarno. Društvo kupilo je za tiskarno od mestne občine celovške potrebne zemljišča in mestni odbor je tudi dne 8. oktobra lanskega leta že dovolil gradnjo nove hiše in ustanovitev nove tiskarne. Kajpak so godrnjali „liberalni“ naši listi čez to „koncesijo“ in s ne baš laskavimi izrazi vjedali se i nad mestnim zastopom, češ, da je toliko „odjenljiv“ proti milostljivemu knezoškofu in da dopušča, da se „klerikal-reakcionari elementi“ vgnjezdijo v „fortschrittliche deutsche Hochburg“-i Koroške! — Pozneje pa se je celovski mestni odbor z nova pomišljeval in prišlo je do tožbe med mestnim zastopom in društvom sv. Jožefa. Pravda se je končala še le sedaj, in sicer se je pritožba ovega društva odklonila in ima društvo plačati vse troške pravde! — V zadnjih dveh sejah dne 15. in 17. t. m. obravnaval je mestni zbor z nova o tej zadevi in jednoglasno sklenil: Mestni zbor je pripravljen, društvu prodati stavišče (blizu nove gimnazije) kvadratni meter po 8 gld.; polovica zneska se plača, ko se podpiše pogodba, druga polovica šest mesecev pozneje; društvo se zaveže, da zida dvonadstropno hišo in da od ostalega stavišča ničesar ne proda, marveč sčasoma ves prostor razida. — Od nove tiskarne se pričakuje, da se bode uprav po nji probudilo katoliško-konservativno gibanje med koroškimi Nemci. Le dal Bog! A dosti upanja do tega nimamo! Tiskarna sama ne bode preustrojila sedanjih razmer, če bodo poklicani krogi kakor doslej — držali križema roke! „Hic Rhodus...“

(Nove naprave na Trsatu.) S Trsata se nam poroča: Tudi naša občina napreduje in ne samo Reka. V zadnjem času je kupila za 12.000 gld. nov prostor za pokopališče. Dosedanje je bilo na samostanski zemlji; ker je pa že premajhno za celo trsatsko faro, katera šteje okolu 7000 duš, se je občina odločila do tega koraka. To pokopališče bode že četrto, kakor pričajo letopisi. Prvo je bilo pred samostansko cerkvijo, drugo na samostanskem vrtu, tretje zunaj istega vrta, in četrto bode sedanje. Samostanska družina se je do leta 1866. pokopavala v cerkvi, od tega časa pa na skupnem mirovdvoru. — Pa ne le pokopališče, temveč tudi novo cesto boče napraviti naša občina. Sedajna cesta dela prevelik ovinek. Z Reke gre skozi celi Sušak, skorej do Podvežice; tu naredi pravi kot in potem še le pelje na Trsat. Nova bi imela biti mnogo krajša. Vender se bo težko izpeljala, ker je hribovito; treba bo mnogo kopati; kam pa z izkopano zmesjo? Mislili so jo voziti v morje, tega jim pa ne dovoli židovsko društvo, katero je prevzelo zasipavanje morja od pomorske madjarske oblasti; in sicer zato ne, ker ne menijo občanje njemu izročiti naprave projektovane ceste, temveč domačinom. Torej jud — tujec naj bi imel ves zaslužek, domačin kristijan pa prav nobenega! Pri nas je nekaj domačih podjetnikov, tudi zidarskih palirjev, a zdaj so brez vsega dela, ker se, žalibog! vse delo izroča tujcem. To je pa prišlo k nam z modernim liberalizmom. In zdaj naj še kdo reče, da liberalizem

osrečuje narode? Ko bi bilo to res, ne bi ga toliko ljubili potomeci Abrahamovi. Liberalizem je očitno pokazal in še kaže, da je le prijatelj velikega kapitala, sovražnik pa revnega prebivalstva, katero naj bi le robovalo mogotcem.

Novi c. in kr. dvorni kapelani.) Presvetli cesar je pustil naslov c. in kr. dvornega kapelana g. dr. Jos. Seywald-u, novo imenovanemu kanoniku pri sv. Stefanu na Dunaju, ter podelil imenovano dostojanstvo naslednjim gospodom: profesorju bogoslovja na peštanskem vseučilišču dr. Ant. Aschenbrier-u, prof. bog. v osrednjem semenišču za derskem dr. Ant. Givoje-ju, mestnemu župniku ostrogonskemu dr. Jul. Feher-ju, grajskemu kapelanu v Schönbrunnu Petru Heilnberg-u in grajskemu kapelanu in župniku v Hetzendorfu ob južni železnici Martinu Wiesinger-ju.

(Parobrod Štefanija — vtopljen.) Z Reke se nam piše: Grozna nesreča se je 18. t. m. zvečer zgodila v Adrijskem morju. V parobrod „Štefanija“ morske družbe „Adrija“, kateri je plul od Messine proti Reki, napolnjen z raznim blagom, je trčil parobrod „Arrigo“ sicer morskoga dubrovniškega društva, kateri je pa imel svojo glavno postajo v Trstu, tudi poln raznega blaga. Drugi parobrod, kateri je 14. t. m. odplul iz reške luke s 16. osebami, je jadral proti mestu Bari, je prvega presekal ravno po sredi in v 5. minutah sta bila oba dela pod morjem. Parobrod „Arrigo“ je bil le malo poškodovan. Od 22 oseb na „Štefaniji“ se jih je rešilo 16. Nenadno smrt je pa našlo 6 mož; mej temi tudi Hrvat Matej Pačurić iz Kostrene. Pomilujemo vrle Kostrenjane. Pred 8 dnevi so britko žalovali nad prezgodnjo smrtjo dveh sožupljanov, katera sta naglo umrla v daljni Ameriki; a zdaj zopet druga žalost. Matej Pačurić je bil II. kapitan na omenjeni barki. Bog mu daj večni mir in pokoj! — Isti parobrod „Štefanija“ je bil že leta 1888 pri Severni Ameriki v veliki nevarnosti, da se potopi. A verni mornarji so se v svoji smrtni nevarnosti priporočili milostni trsatski Materi Božji in z njeno pomočjo so si rešili drago življenje. Trsatski Materi božji so se v obče čestokrat imeli mornarji zahvaliti za rešitev; to kažejo mnoge votivne table, katerih so polne cerkvene stene. Tudi parobrod „Štefanija“ je poslal na Trsat lepo votivno tablo s tem-le napisom: P^o „Stefanie“ com^{to} dal Cap^{to} L. Sirola li 3. Gennajo 1888 in Lat. 44° 30' N. e Long. 8° W. Colto da Fortunale da S. W. Parobrod „Štefanija“ pod poveljstvom kapitana L. Sirola — je bil na 44° 30' sever. širine in 8° zahodne dolžine zasačen od hude nevihte 3. januaria 1888.

(Čitalnica ljubljanska.) Ker se je zadnji društveni večer tako dobro obnesel, sklenil je odbor vsled želje mnogobrojnih društvnikov, da napravi društvo pred adventom še četrty večer z običajnim programom. Ta večer se bo vršil v četrtek, 24. t. m. Začetek ob osmih. Ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala, bode to naznačilo društvnikom ob enem obvestilo. — K mnogobrojni udeležbi vabi vse društvnike najprijaznejše odbor.

(Petdesetletnica.) V Moskvi so praznovali dne 16. t. m. petdesetletnico smrti znamenitega historika in arheologa J. E. Zabajlina. Njegovi deli: „Donašnji byt russkih carej i caric“ in „Istorija russkoj žizni s drevnejših vremen“ sta znamenita doneska za zgodovino stare Rusije.

(120 strelav v jedni minuti.) Piem. Manlicher, čegar repetirke ima sedaj naša armada, je pred

kratkim izumil novo puško, s katero se v jedni sam minuti 120krat ustrelji. Nova puška ima 6.5 mm. kalibra, dolga je 1 1/2 metra, težka je ravno toliko, kakor ta, katero ima sedaj naša armada in nese 2700 metrov daleč.

Telegrami.

Dunaj, 22. novembra. Zbornici poslanec se je predložil zakon o številu vojaških novincev za leto 1893. Z ozirom na ljudsko popisovanje 1890. leta se je določilo število novincev za stalno vojsko in mornarico na 59.211 in deželne brambe na 10.000 mož. Za v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele se kaže pomanjšanje za 1178 mož.

Budimpešta, 21. novembra. V gosposki zbornici je Wekerle dal podobno pojasnilo, kakor v spodnji zbornici. Grof Ferdinand Zichy se je izrekel proti civilnim matrikam in civilnemu zakonu. V podobnem zmislu sta govorila grof Geza Zichy in grof Nikolaj Eszterhazy. Ti govorniki so naglašali, da narod ne želi niti civilnih matrik, niti civilnega zakona, kar bodo pokazale nove volitve. Ministerski predsednik je zavrnil očitaje, da je napak poučil vladarja.

Pariz, 21. novembra. Vlada je sklenila iztirati inozemske rovarje pri strajkih. S tem bodo najbolj prizadeti Nemci.

Pariz, 21. novembra. Zbornica je jednoglasno sklenila parlamentarno preiskavo panamske afere.

Berolin, 22. novembra. Prestolni govor, s katerim je cesar otvoril državni zbor, upa od dobre letine in olajšanega izvoza nemških izdelkov močnega razvoja gospodarske delavnosti, ako se ohrani mir, katerega ohranitev želé iz vsega srca, cesar in zavezniki. Pri prijaznih odnosajih z vsemi državami in v svesti, da bodo pri zasledovanju skupnih smotrov tudi nadalje zavezniki Nemčijo hvalevredno in vplivno podpirali, smemo ipati, da ničesa ne bode nas motilo, pospeševati v mirnem prizadevanju svoje ideale in gospodarske koristi. Vendar razvoj brambene moči naše države nas sili, da popolnujemo brambeno sposobnost države z radikalnimi sredstvi. Prestolni govor napoveduje vojaško predlogo. Potrebna sredstva se bodo dobila z novim obdačenjem piva, žganja in borzne kupčije.

Manj cenjeno svileno blago s 25—33 1/2 % in 50 % rabata od prvotnih cen razpošilja po naročilu poštine in colnine prosto svilarnica G. HENNEBERG (c. in kr. dvorni založnik), Zürich. Vzorci s povratno pošto. Pisma 10 kr. porto. 188 5 2.

Vremensko sporočilo.

Dan	Ca.	Stanje	Veter	Vreme	Morje na 24 ur
opazovanja	raznoma v mm	toplostanje po Celziju			
7. u. jut.	743.5	-1.2	sl. sever	del. jasno	
20. 2. u. pop.	743.7	0.6	sl. zap.	jasno	0-00.
9. u. svec.	744.1	0.4		oblačno	
Srednja temperatura 0.3 za 27 nad normalom.					

Dunajska borza.

Dne 22. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 85 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 . 55 .
Zlata renta 4%, davka prosta	114 . 80 .
Papirna renta 5%, davka prosta	100 . 45 .
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	985 . . .
Kreditne akcije, 160 gld.	315 . 50 .
London, 10 funtov strl.	119 . 80 .
Napoleonondor (20 fr.)	9 . 55 .
Cesarski cekini	5 . 68 .
Nemških mark 100	58 . 82 1/2 .

Dne 21. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 15 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 . 35 .
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	140 . 75 .
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	152 . 50 .
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	189 . . .
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 . 20 .
Zastavna pisma	100 . 40 .
Kreditne srečke, 100 gld.	191 . 75 .
St. Genois srečke, 40 gld.	63 . 75 .

Ljubljanske srečke, 20 gld.	— gld. — kr.
Avstr. rudačega križa srečke, 10 gld.	17 . 25 .
Rudolfpse srečke, 10 gld.	23 . 50 .
Salmove srečke, 40 gld.	64 . 50 .
Windischgraezove srečke, 20 gld.	64 . . .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 . 40 .
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2782 . . .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	95 . . .
Papirni rubelj	1 . 17 1/2 .
Laških lir 100	— . . .

List „Mercur“.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Promese iz l. 1864

cele 4 1/2 gld., polovične 2 1/2 gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobitok 150.000 gld. avstr. velj.

Zrebanje dne 1. decembra.